

ปฏิกิริยาของชาวเบตงและผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ภายใต้สถานการณ์ไฟใต้

Betong Residents and People Involved in Tourism Response to Tourism Development in Southern Thailand's Conflict Area

ธนิษฐ์ สังขดวง¹ และ รัชชิตา สังขดวง^{2,*}

Thanin Sangkhaduang¹ and Ranchida Sangkhaduang^{2,*}

¹วิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

¹College of Hospitality and Tourism, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus

²ภาควิชาสังคมศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

²Department of Social Sciences, Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

*ติดต่อผู้เขียน ranchida.s@psu.ac.th

ส่งบทความ 31 สิงหาคม 2558 | ตอรับ 18 ธันวาคม 2558 | เผยแพร่ 11 เมษายน 2559

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรที่อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่ ที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อการท่องเที่ยวทั้งในด้านบวกและด้านลบ การประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมของชุมชนพื้นที่ รวมทั้งการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว 2) ศึกษาวิเคราะห์สภาพความเป็นไปในพื้นที่ จากผู้เกี่ยวข้องหลักกับการท่องเที่ยว ระเบียบวิธีการศึกษาที่ใช้ คือ การผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พื้นที่ศึกษา คือ เขตเทศบาลเมืองเบตง โดยใช้ 2 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบไปด้วยกลุ่มประชากรที่อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่ 172 ตัวอย่าง และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว 10 ตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่ายในกลุ่มตัวอย่างแรกและสุ่มแบบเจาะจงในกลุ่มตัวอย่างสอง ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรที่อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่แตกต่างกันมีปฏิสัมพันธ์ต่อการท่องเที่ยว การประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวม ทั้งการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ 2) ภาพรวมความร่วมมือของชุมชนด้านการท่องเที่ยวค่อนข้างดีไม่เคยมีปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม อย่างไรก็ตาม จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยมีน้อยมาก กลุ่มนักท่องเที่ยวหลัก คือ ชาวมาเลเซีย เนื่องจากผ่านแดนได้สะดวก ขณะที่สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งยังขาดการจัดการดูแลที่ดี จนบางครั้งกลายเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นในพื้นที่

คำสำคัญ: ปฏิกิริยาของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว, การท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์ไฟใต้, เบตง

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the personal factors of population who lived and worked in the area of the study that affected their perception on tourism impacts in both positive and negative sides, an evaluation on the overall benefit of the community, and tourism development support, and, 2) to analyze the physical environment from people who mainly involved in tourism development. Research design used in the study was mixed method including qualitative method and quantitative method. The area of the study was Betong municipal area. Two sample groups were used: The samples were 172 people who lived and worked in the area, and, 10 people involved in tourism sector. The first sample group employed simple random sampling and the second sample group employed purposive sampling. The major findings were as follows: 1) the population who lived and worked in the area of the study with different personal factors had different perception on tourism impacts, evaluation on overall benefit of the community, and tourism development support, with the statistically significance level at .05; and, 2) cooperation in tourism of the communities was quite proper. They had no conflicts between groups. However, numbers of Thai tourists were very few. Majority group of tourists was Malaysian, due to cross border convenience. Meanwhile, some tourist attractions were lack of good management.

Keywords: residents response to tourism development, tourism in Southern Thailand's conflict area, Betong

บทนำ

มีงานวิจัยจำนวนมากก่อนหน้านี้ที่ชี้ให้เห็นว่าการท่องเที่ยวสร้างประโยชน์อย่างมากมายในด้านเศรษฐกิจ แต่อีกแง่มุมหนึ่งก็ได้ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ เช่นกัน ดังนั้น การยอมรับและสนับสนุนการท่องเที่ยว จึงเป็นสิ่งที่ประชาชนในพื้นที่การท่องเที่ยวต้องตัดสินใจ (Brida, Osti, & Faccioli, 2011) โดยผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ถือว่าเป็นอีกหนึ่งหัวข้องานวิจัยที่มีนักวิจัยนิยมศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก (Simpson, 2007)

สภาพของอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้รับการยอมรับว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคใต้ตอนล่าง เนื่องจากมีทำเลที่ตั้งติดกับประเทศมาเลเซีย เส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อกันระหว่างประเทศมีความสะดวก มีแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่สวยงามตามธรรมชาติ มีภูมิปัญญา วัฒนธรรม สถาปัตยกรรม และประวัติศาสตร์ ที่เป็นพหุวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีสถานที่เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว ทั้งในยามกลางวัน เช่น ภัตตาคาร ร้านอาหารรับจับจ่ายใช้สอย และสถานบริการยามค่ำคืน เช่น โรงแรม คาราโอเกะ ไนต์คลับ บาร์ ฯลฯ กระจายอยู่เต็มพื้นที่ในเขตเทศบาลเมืองเบตง (Wongboonsin, Tangtrong-pairoj, Thipakorn, Laodumrongchai, & Yuenyong, 2007)

จากสถานการณ์ความรุนแรงและเหตุการณ์ความไม่สงบชายแดนใต้ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 จนถึงเดือนธันวาคม 2557 ระยะเวลาผ่านมาเกือบ 11 ปี พบว่า เกิดเหตุความไม่สงบไปแล้วรวมทั้งสิ้นถึง 14,688 เหตุการณ์ แยกเป็นจำนวนผู้เสียชีวิตรวม 6,286 ราย และจำนวนผู้บาดเจ็บรวม 11,366 ราย ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างหนักและต่อเนื่องแก่ ผู้คน สังคม รวมทั้งภาคธุรกิจและการบริการ (ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2558) โดยในพื้นที่ท่องเที่ยวชายแดนที่สำคัญของไทย เช่น เขตเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ระยะเวลาเกือบ 11 ปี เกิดเหตุการณ์ทั้งหมดไปแล้วถึง 144 ครั้ง (ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้, 2558) และแม้ว่า สถิติการเกิดเหตุการณ์อำเภอเบตง จะอยู่ในกลุ่มของการเกิดเหตุการณ์ที่น้อยกว่าพื้นที่อื่นๆ แต่จากเหตุการณ์ครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2557 ที่ผ่านมา ได้เกิดระเบิดใจกลางแหล่งธุรกิจ ในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง ส่งผลให้ทั้งคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเสียชีวิต 2 ราย และบาดเจ็บมากถึง 55 ราย (ไทยรัฐทีวี, 2557) ซึ่งเหตุการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของคนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก

ด้วยสภาพเงื่อนไขของพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างของไทย ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมาเลเซีย มีลักษณะพิเศษเป็นพหุวัฒนธรรม แตกต่างจากพื้นที่ส่วนอื่นๆ ของประเทศ ทั้งในแง่ภูมิของสภาพสังคม ศาสนา ภาษา ชาติพันธุ์ ประวัติศาสตร์ รวมทั้งมีปัญหาละเอียดอ่อนในเรื่องของอัตลักษณ์ความเป็น

มลายูปาตานี ที่ประชาชนส่วนใหญ่ มีความหวงแหนในอัตลักษณ์ของตนเอง ไม่อยากให้กระแสโลกาภิวัตน์เข้ามาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต (วันชัย วัฒนศัพท์, 2551)

ทั้งหมดนี้ จึงนำไปสู่การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อที่เข้าใจถึงผลกระทบจากปฏิกิริยาของผู้ที่อาศัยในพื้นที่การท่องเที่ยวที่ยังอาจมีบางประเด็นที่สร้างความกังวลให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งผลที่ได้สามารถตอบสนองได้ตรงต่อความต้องการของคนในพื้นที่ เพื่อนำไปใช้วางแผน กำหนดนโยบายที่เหมาะสม ในการช่วยลดปัญหาสังคม และลดการพึ่งพิงรายได้จากสถานบริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องเสื่อมเสียทางเพศในพื้นที่ให้น้อยลง รวมทั้งจัดเงื่อนไขอันเป็นที่มาของความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันที่กลุ่มก่อความไม่สงบมักจะนำไปขยายผล เป็นการปฏิบัติตามกระแสพระราชดำริขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในเรื่องของ “ความเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ให้มีความสงบร่มเย็น สร้างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลาได้ในระยะยาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน ที่อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา ที่มีปฏิกิริยาต่อการท่องเที่ยวทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมและการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพความเป็นไปในพื้นที่ จากผู้เกี่ยวข้องหลักกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบวิจัย

ใช้วิธีการวิจัยเชิงผสมผสาน (Mixed methods technique)

โดยการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative technique) ใช้ประโยชน์จากแบบสอบถามจาก กลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง ในขณะที่การศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative technique) เป็นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก (In-dept interview) กับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องหลักกับการท่องเที่ยวที่จัดเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1) กลุ่มประชาชนในพื้นที่ โดยเทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีจำนวนครัวเรือน 10,783 ครัวเรือน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (1970) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 172 ตัวอย่าง ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple random sampling)

กลุ่มที่ 2) กลุ่มผู้เกี่ยวข้องหลักกับการท่องเที่ยวจำนวน

10 ตัวอย่าง โดยเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้ครอบคลุมและมีลักษณะตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยะลา จำนวน 2 ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคใต้ สำนักงานนราธิวาส ที่ปฏิบัติงานอยู่ ณ ศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยว อำเภอเบตง จำนวน 2 ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเบตง จำนวน 2 ตัวอย่าง เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและตำรวจท่องเที่ยว จำนวน 2 ตัวอย่าง และผู้ประกอบการภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาล จำนวน 2 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง

ใช้แบบสอบถามที่เป็นภาษาไทยและภาษามลายูภาคใต้ของไทย (อักษรยาวี) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วย อายุ เพศ กลุ่มเชื้อชาติ สถานที่เกิด สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ต่อครัวเรือน สถานภาพการทำงาน สถานภาพการทำงานกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่

2. คำถามที่ใช้ Likert rating scale 5 point โดยคะแนนที่ 1 หมายถึง “ไม่เห็นด้วยมากที่สุด” ในขณะที่คะแนนที่ 5 หมายถึง “เห็นด้วยมากที่สุด” อันประกอบไปด้วย

2.1 คำถามเกี่ยวกับปฏิบัติการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจ (ด้านบวกและลบ)

2.2 คำถามเกี่ยวกับปฏิบัติการท่องเที่ยวในด้านสังคมวัฒนธรรม (ด้านบวกและลบ)

2.3 คำถามเกี่ยวกับการประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมของชุมชนพื้นที่

2.4 คำถามเกี่ยวกับการสนับสนุนเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว

โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้สำรวจเบื้องต้น (Pilot survey) กับประชาชนที่อาศัยและประกอบอาชีพอยู่ในเขตเทศบาลตำบลลำปางาม อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) จากจำนวนทั้งหมด 36 ข้อ มีค่าเป็น 0.83 ซึ่งเกินค่าประเมินความน่าเชื่อถือที่แนะนำให้ใช้ที่มีค่าอยู่ที่ 0.70 (Nunnally, 1978)

กลุ่มตัวอย่างผู้เกี่ยวข้องหลักกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง

ใช้ภาษาไทยในแบบสัมภาษณ์โดยคำถามในแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการท่องเที่ยวในพื้นที่โดยรวม โครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ของชนในชุมชน ปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว ความขัดแย้ง และความร่วมมือในการแก้ไข

ปัญหา เพื่อเป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจสภาพในพื้นที่

ใช้การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยนำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาการสื่อความหมายและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นการเลือกแบบเจาะจงซึ่งมีคุณสมบัติ คือ เป็นนักวิชาการที่มีประสบการณ์การสอนในระดับอุดมศึกษาและมีประสบการณ์ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยคำนวณหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มและ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของคะแนน 3 กลุ่มขึ้นไปในกลุ่มตัวอย่างแรก และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ในกลุ่มตัวอย่างที่สอง

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่อาศัยและประกอบอาชีพ ในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา ที่มีปฏิบัติการท่องเที่ยวทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวม และการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

1.1 กลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง ส่วนใหญ่มีช่วงอายุระหว่าง 21-35 ปี รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีช่วงอายุระหว่าง 36-50 ปี (ร้อยละ 44.8 และ 37.2) เพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 59.9 และ 38.4) คนไทยพุทธและคนไทยมุสลิมมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 44.8 และ 43.0) มากกว่าครึ่งเกิดในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา (ร้อยละ 66.9) สถานภาพสมรสมีจำนวนมากกว่าสถานภาพโสดเล็กน้อย (ร้อยละ 51.7 และ 43.0) ระดับการศึกษาสูงสุดมัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปริญญาตรี และประถมศึกษา/ มัธยมศึกษาตอนต้นเรียงตามลำดับ (ร้อยละ 40.1, 33.1 และ 19.2) รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน ส่วนใหญ่อยู่ที่ 8,501-15,000 บาท และ ต่ำกว่า 8,500 บาท (ร้อยละ 40.1 และ 26.7) มากกว่าครึ่งประกอบธุรกิจ/อาชีพอิสระ (ร้อยละ 58.1) สถานการณ์ทำงาน ส่วนใหญ่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว (ร้อยละ 68.6) ระยะเวลาที่อาศัยในพื้นที่กลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุดคือ 10 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 72.1)

ขณะที่ผลจากการทดสอบส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่ม และ F-test วิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) ของค่าเฉลี่ย 3 กลุ่มขึ้นไปที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในการทดสอบลักษณะทางประชากรที่มีปฏิบัติการท่องเที่ยว พบ

ว่า ด้านเศรษฐกิจเชิงบวกได้ค่า p-value มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ คือ อายุ (p-value=0.014) สถานที่เกิด (p-value=0.025) ระดับการศึกษา (p-value=0.002) และรายได้ครัวเรือน (p-value=<0.001) ดังนั้น จะมีปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยว ด้านเศรษฐกิจเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน 30,001-50,000 บาท ช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปี เกิดในพื้นที่อื่น และระดับการศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจเชิงบวกมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 4.68, 4.50, 4.20 และ 4.14 ตามลำดับ

ด้านเศรษฐกิจเชิงลบได้ค่า p-value มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ คือ สถานภาพสมรส (p-value=0.016) ดังนั้น จะมีปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจเชิงลบแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสแล้ว มีค่าเฉลี่ยปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจเชิงลบมากที่สุดที่ค่าเฉลี่ย 3.77 ดังแสดงในตารางที่ 1

จากผลวิจัยจะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีแนวโน้มมีปฏิกริยา ด้านเศรษฐกิจเชิงบวกส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงและเป็นกลุ่มผู้มีการศึกษาค่อนข้างดี ตัวอย่างเช่น กลุ่มผู้มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-50,000 บาท กลุ่มช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปีซึ่งอยู่ในวัยเรียนหรือวัยเริ่มต้นของการทำงาน และกลุ่มผู้มีการศึกษาปริญญาตรี กลุ่มที่เกิดในพื้นที่อื่นที่ไม่ใช่ อ.เขตง ซึ่ง เป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มอพยพโยกย้ายเข้ามาในพื้นที่ เพื่อหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีกว่าเป็นเหตุผลสำคัญ ในขณะที่กลุ่มที่มีแนวโน้มมีปฏิกริยาเชิงลบ เป็นกลุ่มผู้มีสถานภาพสมรสแล้ว ซึ่งส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบต่อภาวะทางเศรษฐกิจ และความอยู่รอดของครอบครัวสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ

โดยการศึกษาทัศนคติของประชาชนที่มีต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวในเมือง Antalya ประเทศตุรกี ของ Kuvan และ Akan (2005) ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มผู้มีรายได้เฉลี่ยที่สูงมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการท่องเที่ยว มากกว่ากลุ่มของผู้มีราย

ได้น้อยและตัวแปรสถานภาพสมรส ไม่ส่งผลใดๆ ต่อการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยว ซึ่งผลวิจัยที่ได้มีทั้งส่วนที่สอดคล้องและแตกต่างจากผลการวิจัยในครั้งนี้ โดย Kuvan และ Akan (2005) ได้อธิบายในประเด็นนี้เพิ่มเติมไว้ว่า ผลที่ได้จากการศึกษาในแต่ละพื้นที่อาจมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นกับบริบทเฉพาะในแต่ละพื้นที่ ที่เป็นตัวส่งผลให้เกิดความแตกต่าง

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Haralambopoulous และ Pizam (1996) ที่ศึกษาการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวในเมือง Samos ประเทศกรีซ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้มีอายุน้อยและกลุ่มผู้มีการศึกษาสูง มีแนวโน้มที่จะมีปฏิกริยาต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวในเชิงบวกมากกว่ากลุ่มผู้มีอายุมาก และกลุ่มผู้มีการศึกษาที่น้อยกว่า และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ambro (2008) ที่ศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวระหว่างกลุ่มที่อพยพโยกย้ายเข้ามาในพื้นที่ใหม่กับกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มาอย่างยาวนาน พบว่ากลุ่มที่อพยพโยกย้ายเข้ามาในพื้นที่ใหม่มีแนวโน้มที่จะรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวในเชิงบวกได้อย่างชัดเจน ต่างจากกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มาอย่างยาวนานที่มีแนวโน้มที่จะรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวในเชิงลบมากกว่า

จากข้อมูลสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องของหลักกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเขตง ได้แสดงความคิดเห็นต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจเชิงบวกไว้ว่า การท่องเที่ยวมีผลต่อเศรษฐกิจและการจ้างงานในพื้นที่เป็นอย่างมาก มีส่วนในการช่วยลดปัญหาการว่างงาน ก่อให้เกิดการติดต่อแลกเปลี่ยนค้าขายระหว่างประชาชนสองประเทศ ทำให้เกิดการไหลเวียนของเงินในพื้นที่ ส่วนผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในด้านเศรษฐกิจเชิงลบคือ ผู้ได้ประโยชน์โดยตรงส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนายทุนมากกว่าคนพื้นที่ ขณะเดียวกันกลุ่มทุนก็มีทั้งกลุ่มทุนชาวไทย และกลุ่มทุนชาวมาเลเซียที่มีคนไทยที่ถือครองเพื่อบังหน้าแทนหรือนอมินี (Nominee)

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชากรที่มีปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจเชิงบวกและเชิงลบ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านเศรษฐกิจเชิงบวก				ด้านเศรษฐกิจเชิงลบ			
	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
อายุ		3.648	168	0.014*	1.783	168		0.152
ต่ำกว่า 20 ปี	4.50				3.31			
21-35 ปี	3.77				3.34			
36-50 ปี	4.03				3.63			
51-65 ปี	3.55				4.01			

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชากรที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจเชิงบวกและเชิงลบ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านเศรษฐกิจเชิงบวก				ด้านเศรษฐกิจเชิงลบ			
	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
เพศ		0.253	169	0.777		0.486	169	0.616
ชาย	3.95				3.62			
หญิง	3.88				3.45			
กลุ่มเชื้อชาติ		1.675	169	0.190		0.447	169	0.641
คนไทยพุทธ	4.03				3.51			
คนไทยมุสลิม	3.75				3.57			
คนไทยเชื้อสายจีน	3.94				3.29			
สถานที่เกิด		3.786	169	0.025*		0.839	169	0.434
พื้นที่อำเภอเบตง	3.77				3.60			
พื้นที่อื่นๆ	4.20				3.33			
สถานภาพสมรส		2.923	169	0.057		4.255	169	0.016*
โสด	3.91				3.22			
สมรส	3.97				3.77			
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	3.18				3.36			
ระดับการศึกษาสูงสุด		3.985	166	0.002*		1.076	166	0.376
ไม่เคยเข้าโรงเรียน/ ประถมศึกษา	3.60				3.20			
ประถมศึกษา/ มัธยมศึกษาตอนต้น	3.74				3.37			
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	3.69				3.77			
ปริญญาตรี	4.14				3.32			
สูงกว่าปริญญาตรี	3.80				3.40			
รายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน		5.326	166	<0.001*		1.083	166	0.372
ต่ำกว่า 8,500 บาท	3.44				3.62			
8,501-15,000 บาท	4.05				3.55			
15,001-30,000 บาท	3.83				3.36			
30,001-50,000 บาท	4.68				2.44			
50,001 บาทขึ้นไป	4.30				3.60			

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชากรที่มีปฏิริยาต่อการท่องเที่ยวด้านเศรษฐกิจเชิงบวกและเชิงลบ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านเศรษฐกิจเชิงบวก				ด้านเศรษฐกิจเชิงลบ			
	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
สถานภาพการทำงาน		3.311	165	0.059	1.092	165	0.369	
ประกอบธุรกิจ/อาชีพอิสระ	3.75				3.65			
เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ครู	4.28				2.88			
ผู้บริหารบริษัทเอกชน	4.60				3.60			
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	4.09				3.54			
เกษียณ	4.20				3.40			
ว่างงาน/อื่นๆ	3.64				3.00			
สถานภาพการทำงานกับการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว		4.433	169	0.130	0.632	169	0.533	
มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.89				3.58			
ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.75				3.34			
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		6.410	167	0.124	0.963	167	0.429	
น้อยกว่า 1 ปี	3.97				3.03			
1-5 ปี	3.85				3.81			
6-10 ปี	4.04				3.47			
10 ปีขึ้นไป	3.82				3.54			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวกได้ค่า p-value มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญคือ อายุ (p-value=0.002) และสถานภาพสมรส (p-value=0.001) ดังนั้น จะมีปฏิริยาต่อการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวกแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 51-65 ปี และมีสถานภาพสมรสแล้ว มีค่าเฉลี่ยปฏิริยาต่อการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวกมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.57 และ 4.19 ตามลำดับ

ด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงลบได้ค่า p-value มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญคือ เพศ (p-value=0.015) เชื้อชาติ (p-value=0.044)สถานที่เกิด (p-value=0.044)ระดับการศึกษา (p-value=0.001) รายได้ครัวเรือน (p-value=0.002) และสถานภาพการทำงาน (p-value=0.002) ดังนั้น จะมีปฏิริยาต่อการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงลบ แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยเข้าโรงเรียน/ประถมศึกษา รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 8,500 บาท ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน เพศชาย เชื้อชาติไทยมุสลิม และเกิดใน

พื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีค่าเฉลี่ยปฏิริยาต่อการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงลบมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.22, 3.86, 3.83, 3.70, 3.67 และ 3.51 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 2 จากผลวิจัยจะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีแนวโน้มมีปฏิริยาต้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวกส่วนใหญ่ เป็นกลุ่มผู้สูงอายุ และมีสถานภาพสมรสแล้ว ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มของวุฒิภาวะและความรับผิดชอบมากในระดับหนึ่ง ใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่มาอย่างยาวนาน ทำให้สามารถตระหนักได้ว่า การท่องเที่ยวมีผลต่อการส่งเสริมสังคมวัฒนธรรม ผ่านสถาปัตยกรรม ประเพณี วิถีชีวิต รวมถึงวัฒนธรรมการบริโภคของคนไทยเชื้อสายต่างๆ ในพื้นที่ ซึ่งเป็นจุดขายอย่างหนึ่งของการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง ขณะที่กลุ่มที่มีแนวโน้มมีปฏิริยาเชิงลบส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ไม่รู้สึกรู้ว่าตนเองไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวโดยตรง ตัวอย่างเช่น กลุ่มที่มีการศึกษาไม่สูงมากนัก กลุ่มลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และกลุ่มผู้ที่มีรายได้น้อย นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มของชาวไทยมุสลิมและกลุ่มที่เกิดในพื้นที่

ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความผูกพันกับพื้นที่ค่อนข้างมาก จึงมีความห่วงใยต่อความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นต่อสังคมวัฒนธรรมในพื้นที่ เช่น กลุ่มเชื้อชาติไทยมุสลิมและกลุ่มที่เกิดในพื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

โดยผลที่ได้จากการศึกษามีทั้งส่วนที่สอดคล้องและแตกต่างจากการศึกษาของ Kuvan และ Akan (2005) ที่ชี้ให้เห็นว่ากลุ่มผู้มีรายได้น้อย มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติเชิงลบต่อการท่องเที่ยวและตัวแปรสถานภาพสมรส ไม่ส่งผลใดๆ ต่อการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยว และสอดคล้องกับ Tosun (2002) ที่ชี้ให้เห็นว่า ประชากรในกลุ่มอายุ 51-61 ซึ่งเป็นกลุ่มสูงอายุในเมือง Nadi ประเทศฟิจิ มีทัศนคติเชิงบวกต่อผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว มากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ และ Haralam-bopoulous และ Pizam (1996) ที่แสดงให้เห็นว่า กลุ่มผู้มีการศึกษาน้อย มีแนวโน้มที่จะมีปฏิกริยาต่อผลกระทบจากการท่องเที่ยวในเชิงลบ และ Ambro (2008) ที่พบว่า กลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มาอย่างยาวนาน ที่มีแนวโน้มที่จะรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวในเชิงลบมากกว่า นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ วันชัย วัฒนศัพท์ (2551) ที่กล่าวสรุปไว้ว่า ชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดน ส่วนใหญ่มีความผูกพันกับวัฒนธรรมและศาสนาของตนเอง ไม่อยากให้กระแสโลกาภิวัตน์ เข้ามามาก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต

ขณะเดียวกันกลุ่มเพศชายเป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่มีแนวโน้มมีปฏิกริยาเชิงลบ ซึ่งแตกต่างกับผลการศึกษาของ Devine, Gabe, และ Bell (2009) ที่ศึกษาทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวของประชาชนในแหล่งท่องเที่ยวและผลที่ได้ชี้ให้เห็นว่า ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความกังวลในกลุ่มเพศหญิงมากกว่า

เพศชาย ซึ่งอาจจะเป็นเพราะบริบทในพื้นที่ศึกษามีความแตกต่างกัน อีกทั้งกลุ่มเพศชายซึ่งเป็นกลุ่มประชากรหลักในการทำงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีโอกาสมากกว่าที่อาจพบเห็นและรับรู้และตระหนักได้ถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวในบางแง่มุมที่ขัดต่อวัฒนธรรมและศีลธรรมอันดีงาม

ขณะเดียวกันจากข้อมูลสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องหลักกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง ได้แสดงความคิดเห็นต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวกไว้ว่า การท่องเที่ยวช่วยประชาสัมพันธ์ถึงวัฒนธรรมต่างๆ ของคนในพื้นที่ที่ผสมกันอย่างลงตัวทั้งวัฒนธรรมจีนไทย และมุสลิม การท่องเที่ยวช่วยให้อำเภอเบตงเป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ทำให้สภาพภูมิทัศน์สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งสาธารณูปโภคพื้นฐานโดยรวมได้รับการปรับปรุงและดูแลอยู่เสมอ นอกจากนี้ แสงสียามราตรีของสถานบันเทิง ทำให้เมืองมีสีสันและไม่เงียบเหงา ขณะที่ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวในด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงลบ คือรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวของสถานบริการไม่สอดคล้องกับบรรยากาศและอัตลักษณ์ของเมืองชายแดนใต้ สถานบันเทิงและสถานบริการที่มีอยู่จำนวนมากในพื้นที่กลายเป็นแหล่งมั่วสุมดื่มสุราและของมีนเมา เป็นแหล่งซื้อบริการทางเพศจากหญิงขายบริการแอบแฝง รวมทั้งส่งผลให้เกิดภัยจากยาเสพติดมากยิ่งขึ้น โดยคดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ส่วนใหญ่จะเป็นยาไอซ์ (แพร่หลายในกลุ่มนักท่องเที่ยวกลางคืน) และพืชกระท่อม (แพร่หลายในกลุ่มวัยรุ่นในพื้นที่) นอกจากนี้ ยังมีปัญหาของแรงงานต่างถิ่นที่อพยพโยกย้ายเข้ามาทำงาน

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวกและเชิงลบ

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวก				ด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงลบ			
	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
อายุ		5.058	168	0.002*	1.412	168	0.241	
ต่ำกว่า 20 ปี	3.56				3.29			
21-35 ปี	3.66				3.40			
36-50 ปี	4.12				3.30			
51-65 ปี	4.57				3.95			
เพศ		1.611	169	0.203	4.315	169	0.015*	
ชาย	4.10				3.70			
หญิง	3.81				3.20			

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่มีปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวกและเชิงลบ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวก				ด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงลบ			
	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
กลุ่มเชื้อชาติ		0.131	169	0.877		3.194	169	0.044*
คนไทยพุทธ	3.95				3.20			
คนไทยมุสลิม	3.91				3.67			
คนไทยเชื้อสายจีน	3.82				3.24			
สถานที่เกิด		0.289	169	0.750		3.182	169	0.044*
พื้นที่อำเภอเบตง	3.95				3.51			
พื้นที่อื่นๆ	3.87				3.10			
สถานภาพสมรส		6.941	169	0.001*		1.778	169	0.172
โสด	3.58				3.41			
สมรส	4.19				3.48			
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	4.03				0.00			
ระดับการศึกษาสูงสุด		0.950	166	0.451		4.183	166	0.001*
ไม่เคยเข้าโรงเรียน/ ประถมศึกษา	3.57				4.22			
ประถมศึกษา/ มัธยมศึกษาตอนต้น	3.83				3.31			
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	4.12				3.83			
ปริญญาตรี	3.80				2.93			
สูงกว่าปริญญาตรี	3.43				3.22			
รายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน		0.391	166	0.854		3.934	166	0.002*
ต่ำกว่า 8,500 บาท	4.05				3.86			
8,501-15,000 บาท	3.93				3.25			
15,001-30,000 บาท	3.83				3.30			
30,001-50,000 บาท	4.03				1.93			
50,001 บาทขึ้นไป	3.71				2.89			
สถานภาพการทำงาน		0.408	165	0.873		3.581	165	0.002*
ประกอบธุรกิจ/อาชีพอิสระ	3.88				3.48			
เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ครู	4.02				2.01			
ผู้บริหารบริษัทเอกชน	3.86				3.11			
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	4.00				3.83			
เกษียณ	4.86				2.11			
ว่างงาน/อื่นๆ	3.94				3.03			

ตารางที่ 2 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชาชนของกลุ่มตัวอย่างที่มีปฏิภริยาต่อการท่องเที่ยวด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวกและเชิงลบ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงบวก				ด้านสังคมวัฒนธรรมเชิงลบ			
	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
สถานภาพการทำงานกับการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว		0.353	169	0.703	1.101	169	0.367	
มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.94				3.43			
ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.91				3.25			
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		0.352	167	0.842	2.243	167	0.067	
น้อยกว่า 1 ปี	3.71				2.87			
1-5 ปี	4.07				3.39			
6-10 ปี	3.78				2.67			
10 ปีขึ้นไป	3.94				3.54			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยวได้ค่า p-value มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ คือ อายุ (p-value=0.031) และเพศ (p-value=0.001) ดังนั้น จะมีการประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยวแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 36-50 ปี และเป็นเพศชาย มีค่าเฉลี่ยการประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยวมากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 3.99 และ 3.96 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 3

จากผลวิจัยจะเห็นได้ว่า กลุ่มที่มีแนวโน้มประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยวมากที่สุดเป็นกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยว โดยกลุ่มตัวอย่างที่มี

ช่วงอายุ 36-50 ปี และเป็นเพศชาย ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มของวัยทำงานและแรงงานหลักในการจ้างงาน

สอดคล้องกับการศึกษาของ Harrill และ Potts (2003) ที่ชี้ให้เห็นว่า ทศนคติที่มีต่อผลกระทบการท่องเที่ยวในกลุ่มของผู้ต้องพึ่งพาการท่องเที่ยวด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่จะเป็นเชิงบวก มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงและเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนที่สูญเสียไปในการพัฒนาการท่องเที่ยว เพศชายจะมีการรับรู้ถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวมากกว่าเพศหญิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลประโยชน์ที่ได้รับทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชาชนของกลุ่มตัวอย่างต่อการประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยว

ปัจจัยส่วนบุคคล	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
อายุ		3.026	168	0.031*
ต่ำกว่า 20 ปี	3.25			
21-35 ปี	3.39			
36-50 ปี	3.99			
51-65 ปี	3.80			

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชาชนของกลุ่มตัวอย่างต่อการประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยว (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
เพศ		6.945	169	0.001*
ชาย	3.96			
หญิง	3.35			
กลุ่มเชื้อชาติ		1.212	169	0.300
คนไทยพุทธ	3.53			
คนไทยมุสลิม	3.72			
คนไทยเชื้อสายจีน	3.35			
สถานที่เกิด		1.461	169	0.235
พื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	3.69			
พื้นที่อื่นๆ	3.38			
สถานภาพสมรส		1.813	169	0.166
โสด	3.42			
สมรส	3.74			
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	3.53			
ระดับการศึกษาสูงสุด		1.548	166	0.178
ไม่เคยเข้าโรงเรียน/ประถมศึกษา	3.50			
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น	3.34			
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	3.82			
ปริญญาตรี	3.55			
สูงกว่าปริญญาตรี	3.25			
รายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน		0.590	166	0.708
ต่ำกว่า 8,500 บาท	3.65			
8,501-15,000 บาท	3.49			
15,001-30,000 บาท	3.79			
30,001-50,000 บาท	3.40			
50,001 บาทขึ้นไป	3.63			
สถานภาพการทำงาน		0.783	165	0.584
ประกอบธุรกิจ/อาชีพอิสระ	3.55			
เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ครู	3.69			
ผู้บริหารบริษัทเอกชน	3.75			
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	3.84			
เกษียณ	3.50			
ว่างงาน/อื่นๆ	3.49			

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างต่อการประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยว (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
สถานภาพการทำงานกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว		1.058	169	0.349
มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.67			
ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่	3.43			
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		1.130	167	0.344
น้อยกว่า 1 ปี	3.75			
1-5 ปี	3.13			
6-10 ปี	3.56			
10 ปีขึ้นไป	3.64			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้ค่า p-value มีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ คือ อายุ (p-value=0.008) เพศ (p-value=0.014) เชื้อชาติ (p-value=0.035) และสถานภาพสมรส (p-value=0.012) ดังนั้น จะมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญ โดยกลุ่มสถานภาพสมรสแล้ว ช่วงอายุ 36-50 ปี เชื้อชาติไทยพุทธ และเพศชาย มีค่าเฉลี่ยของการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่มากที่สุด ที่ค่าเฉลี่ย 4.89, 4.57, 4.49, และ 4.47 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4

จากผลวิจัยจะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีการสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่มากที่สุด เป็นกลุ่มที่การท่องเที่ยวมีผลประโยชน์โดยตรง ตัวอย่างเช่น กลุ่มที่มีสถานภาพสมรสแล้วซึ่งเป็นกลุ่มที่มีแนวโน้มต้องมีการระงับผิดชอบต่อภาวะเศรษฐกิจและความอยู่รอดของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 36-50 ปี และกลุ่มเป็นเพศชาย ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มของวัยทำงานและแรงงานหลักในการจ้างงาน รวมทั้งกลุ่มไทยพุทธ ซึ่งจากข้อมูลสัมภาษณ์ พบว่าเป็นคนกลุ่มใหญ่ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่เขตเมือง ซึ่งเป็นแหล่งการค้าและมีความเจริญด้านเศรษฐกิจ

จากผลวิจัยในส่วนนี้มีข้อสังเกตว่ากลุ่มที่มีการสนับสนุนการท่องเที่ยวที่เป็น กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุ 36-50 ปี และกลุ่มเพศชายเป็นกลุ่มเดียวกันกับกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยการประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยวมากที่สุด จากผลการวิจัยก่อนหน้านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gursoy และ Rutherford (2004) ที่พบว่า ถ้าประชาชนกลุ่มใดเปรียบเทียบระหว่างต้นทุนที่ต้องสูญเสียกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ แล้วพบว่า ผลประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมมีมากกว่า ประชาชนกลุ่มนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนเพื่อการพัฒนาท่องเที่ยวในพื้นที่ให้เพิ่มมากขึ้น

นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wang (2006) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจและสังคมของประชากรลักษณะส่วนบุคคล และทัศนคติต่อการท่องเที่ยว ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ที่มีความคาดหวังว่าได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวมาก ก็จะเป็นกลุ่มที่ยังจะให้การสนับสนุนเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้นตามไปด้วย

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างต่อการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่

ปัจจัยส่วนบุคคล	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
อายุ		4.098	168	0.008*
ต่ำกว่า 20 ปี	3.71			
21-35 ปี	4.12			
36-50 ปี	4.57			
51-65 ปี	4.47			

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชาชนของกลุ่มตัวอย่างต่อการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
เพศ		4.384	169	0.014*
ชาย	4.47			
หญิง	4.14			
กลุ่มเชื้อชาติ		3.428	169	0.035*
คนไทยพุทธ	4.49			
คนไทยมุสลิม	4.19			
คนไทยเชื้อสายจีน	3.89			
สถานที่เกิด		1.600	169	0.205
พื้นที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา	4.24			
พื้นที่อื่นๆ	4.33			
สถานภาพสมรส		4.515	169	0.012*
โสด	4.05			
สมรส	4.89			
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	4.43			
ระดับการศึกษาสูงสุด		1.778	160	0.136
ไม่เคยเข้าโรงเรียน/ประถมศึกษา	4.27			
ประถมศึกษา/มัธยมศึกษาตอนต้น	4.42			
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	4.32			
ปริญญาตรี	5.50			
สูงกว่าปริญญาตรี	3.33			
รายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน		0.240	166	0.944
ต่ำกว่า 8,500 บาท	4.34			
8,501-15,000 บาท	4.22			
15,001-30,000 บาท	4.42			
30,001-50,000 บาท	4.20			
50,001 บาทขึ้นไป	4.17			
สถานภาพการทำงาน		1.522	159	0.186
ประกอบธุรกิจ/อาชีพอิสระ	5.50			
เจ้าหน้าที่ของรัฐ/ครู	4.33			
ผู้บริหารบริษัทเอกชน	3.67			
ลูกจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	4.53			
เกษียณ	4.32			
ว่างงาน/อื่นๆ	3.93			

ตารางที่ 4 แสดงข้อมูลผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนของลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างต่อการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	Mean	t-test/ F-test	d.f.	sig
สถานภาพการทำงานกับการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว		1.088	169	0.339
มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่	4.36			
ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่	4.09			
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		1.599	167	0.177
น้อยกว่า 1 ปี	4.31			
1-5 ปี	4.05			
6-10 ปี	3.93			
10 ปีขึ้นไป	4.38			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการอภิปรายผลการศึกษา ปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนที่อาศัยและประกอบอาชีพในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา ที่มีปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยวทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวม และการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ ดังนี้

ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง มีความรู้สึกที่หลากหลายต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในทิศทางปัจจุบัน โดยกลุ่มที่มีแนวโน้มมีปฏิกริยาด้านบวกและเห็นด้วยกับการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์และมีรายได้ส่วนเสียโดยตรงจากการท่องเที่ยว ขณะที่กลุ่มที่มีแนวโน้มมีปฏิกริยาด้านลบส่วนใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านสังคมวัฒนธรรมเป็นกลุ่มของผู้ที่ไม่ได้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงกับการท่องเที่ยว และกลุ่มของชาวไทยมุสลิมที่มีความหวงแหนในอัตลักษณ์ของตนเอง

นอกจากนี้ กลุ่มที่มีแนวโน้มประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวมจากการท่องเที่ยว และสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่มากที่สุด คือ กลุ่มที่มีความรู้สึกและรับรู้ได้ว่าการท่องเที่ยวสร้างประโยชน์ให้โดยตรง ดังนั้น รูปแบบในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง จึงควรจะต้องมีความละเอียดอ่อน เนื่องจากสภาพพื้นที่ ที่มีลักษณะพิเศษเป็นพหุวัฒนธรรม มีความแตกต่างของประชาชนทั้งด้านสภาพสังคม ศาสนา ภาษาชาติพันธุ์ และประวัติศาสตร์ การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในพื้นที่ จึงควรจะเป็นลักษณะของการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงในประชาชนทุกกลุ่ม ขณะเดียวกัน ก็ต้องคำนึงถึงความรู้สึกของประชาชนบางกลุ่มในพื้นที่ต่อการท่องเที่ยวบางประเภทที่ส่งผลต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและมิติตามความเชื่อทางศาสนา ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้

ชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเทศบาลเมืองเบตง ควรจะเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางอนาคตของการท่องเที่ยวในพื้นที่ มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) ที่สรุปให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ โดยการสนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการวางแผน ตัดสินใจ และอนาคตทางการท่องเที่ยว นอกจากจะทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับผลประโยชน์และรายได้จากการท่องเที่ยวแล้ว ยังก่อให้เกิดความรักและการหวงแหน รวมทั้งจิตสำนึกในการดูแลและปกป้อง วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียม ประเพณี ทรัพยากร รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางการท่องเที่ยว ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพความเป็นไปในพื้นที่ จากผู้เกี่ยวข้องหลักกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง จังหวัดยะลา

จากการสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สามารถสรุปเนื้อหาได้ดังนี้ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ประกอบไปด้วย 27 ชุมชน โดยชุมชนที่มีทำเลที่ตั้งในตัวเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่เศรษฐกิจหลัก ส่วนใหญ่เป็นชุมชนชาวไทยเชื้อสายจีน และไทยพุทธ ขณะที่ชุมชนไทยมุสลิมจะอยู่รอบนอก ประชากรแฝงมีจำนวนมาก และบางพื้นที่อยู่รวมตัวกันเป็นหมู่บ้าน เช่น หมู่บ้านคนภาคเหนือ

ด่านชายแดนไทยกับมาเลเซียจะเปิดทำการตั้งแต่ช่วงเวลา 5.00 น. ถึง 22.00 น. ในการผ่านแดนระหว่างประเทศ ใช้เอกสารหลักสองอย่าง คือหนังสือเดินทาง และหนังสือผ่านแดน (Border pass) สำหรับกรณีเดินทางข้ามแดนไม่เกิน 15 กิโลเมตร ส่วนการเดินทางข้ามแดนเพื่อจับจ่าย

ใช้สอยบริเวณ Duty-free ไม่ต้องใช้เอกสารใดๆ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวฝั่งไทย มีทั้งชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน เชื้อสายมาลายู และเชื้อสายอินเดีย โดยจะมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ภาพรวมสถานบันเทิง หรือสถานบริการจะมีลักษณะของทำเลที่ตั้งแยกกันเป็นกลุ่ม โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวมาเลเซียเชื้อสายจีน อยู่บริเวณถนนสายด้านหน้าโรงแรมเมอร์ลิน และถนนสายด้านหน้าโรงแรมแกรนด์วิว ขณะที่สถานบริการที่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเชื้อสายอินเดียนิยมใช้บริการอยู่บริเวณถนนสายโรงแรมเบตงซิตี้ นอกจากนี้ ยังมีสถานบริการที่ไม่ได้ตั้งอยู่ในโรงแรมเป็นจำนวนมากที่มีลักษณะเป็นอาคารพาณิชย์และกระจายอยู่ทั่วไปในเขตเทศบาล ในวันศุกร์-เสาร์ มีถนนคนเดินบริเวณหน้าโรงแรมการ์เด็นวิว ซึ่งมีทั้งนักท่องเที่ยวและคนท้องถิ่นมาจับจ่ายใช้สอยปะปนกัน

ในส่วนของผลิตภัณฑ์อาหารที่เปิดให้บริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่มีหลากหลายทั้งอาหารไทย อาหารจีน และอาหารฮาลาล โดยกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนนิยมรับประทานติ่มซำเป็นอาหารเช้า นอกจากนี้ อาหารจีนท้องถิ่นที่ขึ้นชื่อในหมู่นักท่องเที่ยวประกอบด้วย ไก่เบตงสับ เกาหยุก (หมูสามชั้น) ผักน้ำ ปลาจีน และกบภูเขา เป็นต้น ขณะที่เทศกาลท่องเที่ยวที่โดดเด่น สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวจำนวนมาก คือ เทศกาลไก่เบตง งานมหกรรมผลไม้ เทศกาลตรุษจีน และเทศกาลกวนอาซูรอ

ในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมาเลเซียเชื้อสายจีนมาไหว้พระขอพร ประกอบไปด้วย วัดพุทธาธิวาส ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และวัดกวนอิม ตั้งอยู่บริเวณทางไปสวนสาธารณะของอำเภอเบตง ขณะเดียวกันก็มีสถานที่ท่องเที่ยวที่โดดเด่นในด้านธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงก็มีอยู่จำนวนมาก เช่น บ่อน้ำร้อน ที่อยู่ในความดูแลของ องค์การบริหารส่วนตำบลตาเนาะแมเราะ ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่อยู่ร่วมกันทั้งไทยพุทธ ไทยเชื้อสายจีน และไทยมุสลิม นอกจากนี้ ยังมีสวนดอกไม้ อุโมงค์ปิยะมิตร ที่มีทำเลที่ตั้งอยู่บนภูเขาห่างจากตัวเมืองไปประมาณ 20 กิโลเมตร ซึ่งอยู่ในความดูแลของผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย (อดีตกลุ่มโจรจีนคอมมิวนิสต์ที่เคยสู้รบกับรัฐบาลมาเลเซีย) บริเวณใกล้เคียงยังเป็นที่ตั้งของโครงการหลวงสวนดอกไม้เมืองเหนือ ซึ่งเป็นโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อย่างไรก็ตาม จากการลงพื้นที่วิจัย พบว่า ระบบการจัดการในการดูแลสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่ง ภายใต้การกำกับของหน่วยงานท้องถิ่นทั้งในเขตเทศบาลและพื้นที่รอบนอกยังคงค่อนข้างมีปัญหา เช่น สนามกีฬาและบ่อน้ำร้อนที่มีสภาพขาดการดูแลอย่างทั่วถึง อาคารสภากาชาด ไม่กำหนดเวลาปิดเปิดจนบางครั้งกลายเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่นในพื้นที่

ด้านความร่วมมือกับนักท่องเที่ยวต่างชาติในเรื่องการท่องเที่ยว มีหลายโครงการเช่น โครงการปั่นจักรยานและโครงการบิ๊กไบค์ข้ามประเทศ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ชักชวนนักท่องเที่ยวจาก

มาเลเซียและสิงคโปร์ เข้ามาท่องเที่ยวเยี่ยมชมเมืองเบตง พร้อมทั้งร่วมบริจาคสิ่งของและเงินให้กับหมู่บ้านหรือชุมชนที่ยากจนหรือกิจกรรมการเปิดบ่อขอ ในช่วงเทศกาลเดือนรอมฎอน ที่มีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเชื้อสายมาลายูเข้าร่วมกิจกรรมในฝั่งไทย นอกจากนี้ ในส่วนของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ขึ้นชื่อในพื้นที่ ได้แก่ หมี่เบตง เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของคนไทยเชื้อสายจีน แต่กลับผลิตโดยกลุ่มแม่บ้านไทยมุสลิมชุมชนกาแป๊ะฮูลู ผลิตภัณฑ์โรตีสอกรอบของกลุ่มแม่บ้านกุงงจอนง กาแฟผงโบราณเบตง ที่เป็นการร่วมกันของกลุ่มแม่บ้านกาแป๊ะฮูลูกับกลุ่มแม่บ้านกาแป๊ะกอตอ และซีอิวเบตง ที่มีชื่อเสียงในเรื่องรสชาติความอร่อย ผลิตโดยเอกชนชาวไทยเชื้อสายจีน

นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียส่วนใหญ่ มีความเชื่อมั่นในระบบการรักษาความปลอดภัย ต่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มียานยนต์จำนวนมาก เนื่องจากหวาดกลัวในสถานการณ์ความไม่สงบ โดยหนึ่งในมาตรการสร้างความเชื่อมั่นของภาครัฐ คือ โครงการสนามบินเบตง ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเวนคืนที่ดิน เพื่อให้นักท่องเที่ยวไทยสามารถเข้าพื้นที่ได้ง่ายขึ้น เพราะลักษณะภูมิประเทศของอำเภอเบตง มีเส้นทางเข้าออกจากภูมิภาคอื่นของประเทศไทยได้เพียงเส้นทางเดียว และห่างจากตัวเมืองยะลามากกว่าร้อยกิโลเมตร ดังนั้น สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย การเกิดขึ้นของสนามบินเบตงจึงลดความเสี่ยงในการเดินทางเข้าพื้นที่ อย่างไรก็ตาม การมีเส้นทางเข้าออกเพียงเส้นทางเดียว ก็มีข้อดีในการดูแลรักษาความปลอดภัย เพราะทำให้หน่วยงานด้านความมั่นคงสามารถทำงานได้ง่ายขึ้น

ในกรณีเหตุการณ์ความไม่สงบผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่าคนไทยมุสลิมในพื้นที่ส่วนใหญ่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว อาจเนื่องมาจากเศรษฐกิจในพื้นที่ค่อนข้างดี ดังนั้นสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิด จึงไม่บ่อยครั้งมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ดังนั้น จากผลการอภิปรายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าประชาชนในเทศบาลเบตงมีความหลากหลายทางเชื้อสาย ทั้งชาวไทยเชื้อสายจีน ชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิม โดยแต่ละกลุ่มมีความผสมกลมกลืนวัฒนธรรมระหว่างกัน แต่อยู่ภายใต้กรอบวัฒนธรรมและศาสนาของตนเอง อยู่ร่วมกันโดยสันติสุขและไม่เคยมีปัญหาขัดแย้งชัดเจนระหว่างกลุ่ม ภายใต้ลักษณะทางกายภาพที่ยากแก่การเข้าถึงจากภูมิภาคอื่นของประเทศ ขณะเดียวกัน เศรษฐกิจของเบตงค่อนข้างมีความมั่นคง โดยมีการท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนหลัก ยิ่งทำให้ประชาชนในพื้นที่มีความร่วมมือร่วมใจและจำต้องพึ่งพาอาศัยระหว่างกันมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การเป็นศูนย์กลางของแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชายแดน ส่งผลให้เกิดการหลั่งไหลของวัฒนธรรมใหม่ๆ เข้ามา ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ถ้าคนในพื้นที่ที่ตั้งรับไม่ทัน

สอดคล้องกับการศึกษาของ นูร์ซีตา เพอแอสละ, นิวัตน์ สวัสดิ์แก้ว, จูซารัตน์ คชรัตน์, และ วีระศักดิ์ เพอแอสละ (2557) ที่สรุปไว้ว่า อำเภอเบตงอยู่ท่ามกลางพื้นที่ที่มีสถานการณ์ความ

ไม่สงบ แต่ด้วยลักษณะที่เป็นเมืองเศรษฐกิจ และปัจจัยทางเศรษฐกิจมีความสำคัญค่อนข้างมาก รวมทั้งการผสมผสานและการคานอำนาจชัดเจนระหว่างชาวไทยแต่ละกลุ่ม ไม่เปิดช่องให้มีการนำนโยบายด้านเชื้อชาติหรือศาสนามาเป็นข้อต่อรองที่อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง ส่งผลให้ความรุนแรงสามารถเข้าถึงยากกว่าพื้นที่อื่น ขณะเดียวกันพื้นที่อำเภอเบตงก็ต้องระมัดระวังในปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เช่น ช่องว่างระหว่างเชื้อสายที่เพิ่มมากขึ้น การเจริญเติบโตของเมือง รวมทั้งการแปรสภาพกลายเป็นเมืองเปิดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นข้อมูลในการดำเนินงาน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา และพื้นที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงเกิดการนำไปใช้ประโยชน์และการพัฒนาต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเทศบาลเมืองเบตง ควรส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านที่ได้รับการยอมรับจากสังคมส่วนใหญ่ เพื่อช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ด้านบวกให้กับการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น การเป็นแหล่งศูนย์รวมของสินค้าและอาหาร การท่องเที่ยว ประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชีวิต การท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติให้เพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกันก็ควรที่จะควบคุมสถานบันเทิงและสถานบริการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องเสียมเสียดทางเพศให้อยู่ในวงจำกัด เพื่อเป็นการป้องกันผลกระทบเชิงลบทางสังคมวัฒนธรรมจากการเปิดธุรกิจสถานบันเทิงและสถานบริการ ที่อาจจะลุกลามไปมากกว่านี้ในอนาคต โดยการวางแผนกำหนดนโยบาย และมีการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนให้เกิดขึ้นกับพื้นที่ได้ในระยะยาว

1.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรมีมาตรการเชิงรุกในการสื่อสารประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตงและบริเวณใกล้เคียงรวมทั้งเร่งสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว ในมาตรการดูแลรักษาความสงบในพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ส่วนใหญ่ยังไม่กล้าที่จะเข้ามาเที่ยวชม เนื่องจากการนำเสนอสื่อผ่านสื่อในประเทศ โดยส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอภาพด้านสถานการณ์ความรุนแรงเพียงด้านเดียว

1.3 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ กรมสรรพากร สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมสอบสวนคดีพิเศษ ควรมีมาตรการตรวจสอบการบริหารจัดการอย่างจริงจัง และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความร่วมมือและลดช่องว่างในการประสานข้อมูลต่อการตรวจสอบธุรกิจของคนต่างชาติที่มีคนไทยที่ถือครองเพื่อบังหน้าแทนหรือนอมินี (Nominee) โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสถานบันเทิงและสถานบริการ

ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องเสียมเสียดทางเพศในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

2.1 หน่วยงานท้องถิ่นภาครัฐ เช่น เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ควรเปิดเวที ให้โอกาสและช่องทางคนในพื้นที่ และผู้นำชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินการ เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตง และแหล่งท่องเที่ยวบริเวณใกล้เคียง ให้สามารถดำเนินไปในทิศทางที่ตรงกับความต้องการของคนในพื้นที่ให้มากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีองค์กรที่มีการดำเนินงานเฉพาะและเป็นรูปธรรม ในการให้ความรู้แก่เยาวชนในเรื่องพิษภัยจากยาเสพติด ปัญหาการติ่มสุราและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาโรคติดต่อทางเพศ ปัญหาสังคม ปัญหามลภาวะต่างๆ เพื่อให้ชุมชนและเยาวชนในพื้นที่ รู้เท่าทันและตระหนักได้ถึงผลกระทบที่เกิดตามมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ หรือเวทีในชุมชนโดยตรง

2.3 ร้านอาหารจีนเป็นที่ขึ้นชอบและดึงดูดนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนให้เข้ามาในพื้นที่เป็นจำนวนมาก เนื่องจากมีความโดดเด่นในรสชาติ ดังนั้น ร้านอาหารฮาลาลที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเชื้อสายมุสลิมก็ควรจะต้องเร่งพัฒนาและเสริมสร้างเอกลักษณ์ความเป็นมุสลิมไทย ทั้งทางด้านรสชาติและรูปลักษณ์ เพื่อสร้างให้เกิดความแตกต่างกับอาหารจากฝั่งมาเลเซีย นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ควรจะสนับสนุนโดยเพิ่มเทศกาลการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับอาหารให้มากขึ้น ขณะเดียวกันก็นำเสนอความเป็นอัตลักษณ์ไทยควบคู่ไปด้วย ตัวอย่างเช่น เทศกาลอาหารและวัฒนธรรมมุสลิมไทยสี่ภาค เป็นต้น

2.4 หน่วยงานท้องถิ่นภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรหาแนวทางเพิ่มมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่มีอยู่ยังขาดความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ ส่งผลให้ไม่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาควรมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านของการคิดค้น เพื่อนำเสนอผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่มีความแตกต่าง กระบวนการผลิต การบรรจุภัณฑ์ รวมถึงขั้นตอนในการจัดจำหน่ายและกระจายสินค้า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินงานวิจัยในครั้งต่อไปในลักษณะต่อไปนี้

1. ควรศึกษาปฏิกริยาต่อการท่องเที่ยวทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ การประเมินผลถึงประโยชน์ที่ได้รับโดยรวม และการสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประชาชนที่อาศัย

และประกอบอาชีพในพื้นที่เทศบาลเมืองเบตงโดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

2. การศึกษากับจุดผ่านแดนถาวรในบริเวณด่านชายแดนไทยมาเลเซียทั้ง 4 จังหวัด ได้แก่ สตูล สงขลา ยะลา และนราธิวาส ด้วยหัวข้อวิจัยเดียวกันนี้ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบปรับปรุงและนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวบริเวณด่านชายแดนภาคใต้ต่อไปในอนาคต

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ งบประมาณแผ่นดิน ปี 2557

เอกสารอ้างอิง

ไทยรัฐทีวี. (2 สิงหาคม 2557). ย้อนหลังประมวลเหตุการณ์คาร์บอมบ์เบตง (Video file). สืบค้นจาก <http://widee.popstargram.com/ประมวลเหตุการณ์-คาร์บอมบ์เบตง/11607>

นุรชิตา เพอแอสละ, นิวัตน์ สวัสดิ์แก้ว, จุฑารัตน์ คชรัตน์, และ วีระศักดิ์ เพอแอสละ. (2557). รายงานวิจัยโครงการด้านเบตง: วิถีสู่ความแข็งแกร่ง. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). มารูจักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศกันเถิด. *จุลสารการท่องเที่ยว*, 18(1), 2-3.

วันชัย วัฒนศัพท์. (2551). ประชาเสวนา: กระบวนการสู่ทางออกในปัญหาความรุนแรงของภาคใต้. *วารสารสงขลานครินทร์ ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 14(1), 1-15.

ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (2558). สรุปสถิติเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. สืบค้นจาก <http://www.deepsouthwatch.org/node/7946>

ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้. (2558). สถิติการเกิดเหตุความรุนแรงแยกราชอาณาจักร ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547-มกราคม 2557. ยะลา: ม.ป.พ.

Ambro, M. (2008). Attitudes of local residents towards the development of tourism in Slovenia: The case of the Primorska, Dolenjska, Gorenjska and Ljubljana regions. *Anthropological Notebooks*, 14(1), 63-79.

Brida, G. J., Osti, L., & Faccioli, M. (2011). Residents' perception and attitudes towards tourism impacts: A case study of the small rural community of Folgaria (Trentino-Italy). *Benchmarking: An International Journal*, 18(3), 1-11.

Devine, J., Gabe, T., & Bell, P. B. (2009). Community scale and resident attitudes towards tourism. *The Journal of Regional Analysis & Policy*, 39(1), 11-22.

Gursoy, D., & Rutherford, D. G. (2004). Host attitudes toward tourism: An improved structural model. *Annals of Tourism Research*, 31(3), 495-516.

Haralambopoulos, N., & Pizam, A. (1996). Perceived impact of tourism, the case of Samos. *Annals of Tourism Research*, 23(3), 503-526.

Harrill, R., & Potts, T. (2003). Tourism planning in historic districts. *Journal of American Planning Association*, 69(3), 233-244.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Kuvan, Y., & Akan, P. (2005). Residents' attitudes toward general and forest-related impact of tourism: The case of Belek, Antalya. *Tourism Management*, 26(5) 691-706.

Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.

Simpson, C. M. (2007). An integrated approach to assess the impacts of tourism on community development and sustainable livelihoods. *Community Development Journal*, 44(2), 186-208.

Tosun, C. (2002). Host perceptions of impacts: A comparative tourism study. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 231-253.

Wang, Y. (2006). Residents' attitudes toward tourism development: A case study of Washington, NC. Proceedings of the 2006 Northeastern recreation research symposium. Retrieved from http://www.nrs.fed.us/pubs/gtr/gtr_nrs-p-14/54-wang-p-14.pdf

Wongboonsin, P., Tangtrongpaioj, S., Thipakorn, S., Laodumrongchai, S., & Yuenyong, N. (2007). Trafficking for sexual exploitations into southern Thailand. IRASEC and IAS joint project. Retrieved from <http://www.irasec.com/ouvragel8>